

Liv, hälsa och hållbar utveckling i Västernorrland

Regionplan 2022–2024

Innehåll

1.	Regionplan Region Västernorrland	5
1.1	Varför finns regionplanen?.....	5
1.2	Principer för styrning och ledning.....	5
1.3	God ekonomisk hushållning.....	5
2.	Region Västernorrlands mål	6
2.1	Ett attraktivt Västernorrland med hållbar utveckling.....	6
2.2	Region Västernorrland utvecklar arbetet för en god, jämlik och nära vård.....	9
2.3	Vi skapar mervärde för befolkningen genom vår verksamhet.....	11
3.	Ekonomi	13
3.1	Ekonomiska mål.....	13
3.2	Ekonomiska ramar per nämnd.....	15
3.3	Resultatbudget.....	17
3.4	Kassaflödesanalys.....	21
3.5	Balansbudget.....	23
4.	Förutsättningar	25
4.1	Demografisk utveckling.....	25
4.2	Arbetsmarknad.....	25
4.3	Ekonomiska förutsättningar.....	25
4.4	Omvärldsfaktorer.....	27

Bilaga: Så styrs Region Västernorrland

Här beskrivs regionens styrlogik, regionens förtroendemannaorganisation och den regionala koncernen.

Bilaga: Uppföljningsbilaga regionplan

Här anges indikatorer (med målvärden) för uppföljning av regionplanens målsättningar.

Förord

När detta skrivs finns fortfarande stora osäkerheter inför 2022. Inte minst gäller det vårdens förutsättningar att återgå till ett normalläge efter den pandemi som påverkar stora delar av samhället.

Även regionens företag har behov av mer stabilitet för att kunna återgå till sitt normala produktionsläge. Därför är också de ekonomiska ramarna för Region Västernorrland osäkra, då de bygger på en återgång till en stabil och förutsägbar situation. Trots det finns ändå förutsättningar att göra vissa satsningar, som 80 miljoner kronor till att hantera den uppskjutna vården och 10 miljoner kronor till förbättrad kollektivtrafik, till exempel.

Under 2021 har stora förflyttningar gjorts av Region Västernorrlands verksamheter genom ökad digitalisering, nya arbetssätt, nya sätt att samverka på och ett fokus på problemlösning som varit beundransvärt.

Regionplanen för 2022 bygger till stora delar vidare på detta. Det finns ingen anledning att gå tillbaka till arbetssätt man lämnat utan nu bygger vi vidare, bland annat mot den nära vård som i flera fall redan bedrivs tillsammans med våra samverkanspartner: länets kommuner.

Att patienter och anhöriga kan vara mer delaktiga i vården, att det finns ett starkare fokus på förebyggande insatser och att tillgängligheten förbättras genom nya vägar in i vården är exempel på vad de nya arbetssätten syftar till. Olika exempel lyfts fram på rvn.se för den som vill följa med i arbetet, där en gemensam nämnare är att jobba tillsammans för samma mål.

Verksamheten Barn- och Ungdomsentrén kommer också att starta under 2022, där barn, unga och deras familjer lätt och snabbt kan få rätt stöd och hjälp vid problem med psykisk ohälsa. För att underlätta starten får även Barn- och ungdomspsykiatri BUP ett tillfälligt tillskott för att kunna minska köerna och skapa goda förutsättningar för kommande arbete med målgruppen.

Under 2022 kommer Region Västernorrland att fortsätta arbetet mot våld i nära relationer enligt den strategi som tagits fram 2021, där en viktig del är att alla medarbetare känner till hur man kan lyfta frågorna i sina kontakter med länets invånare. Alla människors lika värde är den grund som arbetet vilar på i Region Västernorrland, om detta får det inte finnas några tveksamheter.

Att Västernorrland ska kunna fortsätta utvecklas positivt bygger på att länet fullt ut kan ta del av och nyttja de resurser som finns på nationell och internationell nivå. Under 2022 ska därför regionens påverkansarbete förstärkas. Vi vet att Västernorrland har utmärkta förutsättningar att vara en motor i den gröna utveckling som Sverige behöver, på kort och lång sikt. Även här finns en särskild styrka i ett län som samarbetar, för liv, hälsa och hållbar utveckling i Västernorrland.

Glenn Nordlund
Socialdemokraterna
Region Västernorrland

Lena Asplund
Moderaterna
Region Västernorrland

Ingeborg Wiksten
Liberalerna
Region Västernorrland

Målområde 1	Målområde 2	Målområde 3
 <p>Ett attraktivt Västernorrland med hållbar utveckling</p>	 <p>Region Västernorrland utvecklar arbetet för en god, jämlik och nära vård</p>	 <p>Vi skapar mervärde för befolkningen genom vår verksamhet</p>
 <p>MÅL: Vi agerar som en sammanhållande kraft för en hållbar samhällsutveckling</p>	 <p>MÅL: Vi erbjuder vård som utgår från individens behov och är tillgänglig</p>	 <p>MÅL: Vi erbjuder attraktiva arbetsplatser för medarbetare och chefer</p>
 <p>MÅL: Vi främjar förutsättningarna för god och jämlik folkhälsa i Västernorrland</p>	 <p>MÅL: Vi bedriver kunskapsbaserad, trygg och säker hälso- och sjukvård samt tandvård</p>	 <p>MÅL: Vi främjar samarbete, innovation och utveckling</p>
 <p>Ekonomi är en grundförutsättning</p>		

Nämnder och styrelsen har ett ansvar att förverkliga regionplanens ambitioner vilket förutsätter samskapande där alla nämnder/styrelsen förväntas bidra till måluppfyllelse, med utgångspunkt i sina respektive grunduppdrag. Nämnderna och styrelsen ansvarar således för att i dialog och samverkan arbeta för att de gemensamma målen uppnås. I verksamhetsplanerna kopplas indikatorer till de regionplansmål som relaterar till respektive nämnds/styrelsens grunduppdrag. För att säkerställa konkretisering av de politiska ambitionerna sker avstämning i samband med beredning av regionplanens uppföljningsbilaga.

Regionplanens tre målområden hänger samman och bildar en helhet som tillsammans uttrycker Region Västernorrlands övergripande riktning genom målsättningar och ambitioner, där ekonomin utgör en grundförutsättning. Regionens olika uppdrag och målområdena kan delvis överlappa varandra. Alla nämnder/styrelsen har ansvar för att samverka och samråda med andra, såväl med organ lokalt, nationellt som internationellt inom sina respektive sakområden.

1. Regionplan Region Västernorrland

1.1 Varför finns regionplanen?

Regionplanen visar Region Västernorrlands inriktning och tänkta utveckling för åren 2022–2024. Regionplanen är en instruktion till organisationen om vad som ska prioriteras och det är ett krav i kommunallagen att alla regioner har en plan samt budget. Som ett stöd i prioriteringen finns uppgifter om statliga uppdrag, befolkningens behov samt olika förutsättningar och omvärldsfaktorer som påverkar regionens verksamhet. Planens ekonomiavsnitt ger information om vilka ekonomiska resurser som finns och hur de ska fördelas mellan olika uppdrag och verksamheter.

Det är fullmäktige som beslutar om regionplanen. Regionstyrelsen och nämnderna gör egna verksamhetsplaner där regionplanens övergripande prioriteringar är grunden. Förvaltningarna och verksamheterna utgår också från regionplanen samt konkretiserar i sin tur nämndernas och styrelsens prioriteringar i sin planering. Den röda tråden i målstyrningen beskrivs närmare i bilagan *Så styrs Region Västernorrland*.

1.2 Principer för styrning och ledning

Region Västernorrlands styrning utgår från regionens värdegrund, vision och mål samt grunduppdrag, förutom dessa är ekonomin en förutsättning. Styrande principer i styrmodellen är tillit och kunskap, som ska komma till uttryck genom styrning, struktur och ledarskap. Delaktighet, dialog och samverkan ska vara grundläggande inslag.

1.2.1 Grunduppdrag

En stor del av verksamheten är grunduppdrag. Det är uppdrag som regionen har genom lagar eller förordningar, genom beslut i regering och riksdag samt andra myndighetsuppdrag. Dessa grunduppdrag följs upp genom egenkontroll eller annan uppföljning som passar för uppdraget.

1.2.2 Målstyrning

Utifrån grunduppdragen innehåller regionplanen olika mål, prioriteringar, som visar vad som ska åstadkommas och vilka övergripande förändringar och förflyttningar som behöver göras. Det kallas målstyrning och innebär styrning genom vision, långsiktig inriktning, mål och övriga prioriteringar med en återkommande uppföljning av resultat och effekt. Målstyrningen ger verksamheten frihet att bestämma *hur* arbetet ska utformas och genomföras. Region Västernorrlands ekonomiska förutsättningar är grunden för prioriteringar, långsiktig inriktning och mål för verksamheten.

1.3 God ekonomisk hushållning

Regionplanen innehåller ekonomiska ramar med prioriteringar samt mål för verksamhet och finansiering, som har betydelse för en god ekonomisk hushållning i Region Västernorrland. Med god ekonomisk hushållning menas att verksamheten är ändamålsenlig och kostnadseffektiv med en finansiering som långsiktigt garanterar verksamheten. Kriterier för utvärdering av en god ekonomisk hushållning i Region Västernorrland anges i *Uppföljningsbilaga regionplan*.

2. Region Västernorrlands mål

Region Västernorrlands vision ”Liv, hälsa och hållbar utveckling” är utgångspunkt för arbetet med regionplanen 2022–2024. Med grund i visionen har regionfullmäktige beslutat om långsiktiga strategiska målområden samt prioriteringar och mål.

Region Västernorrlands verksamhet ska utgå från olika målgruppers behov och förutsättningar. Det kan innebära att gruppernas behov ställs mot varandra och att prioriteringar är nödvändiga. I detta utgör de horisontella perspektiven en vägledning, det är frågor som spänner över samtliga uppdrag och mål. Dessa perspektiv ska genomsyra all verksamhet och beaktas vid planering, beslut, genomförande och uppföljning. De prioriterade perspektiven beskrivs förutom i regionplanen också i de målbilder och i den hållbarhetsplan som Region Västernorrland antagit. Förutom dessa behöver Region Västernorrlands verksamheter fortsatt lyfta barnrättsperspektivet, då den lagstiftningen är ny, samt fortsätta arbetet kring diskrimineringsgrunderna och arbetet mot våld i nära relationer.

Region Västernorrlands uppdrag som demokratiaktör innebär bland annat att skapa förståelse och legitimitet för regionens uppdrag samt att genom öppenhet, transparens och dialog ge invånarna möjlighet att delta i den demokratiska processen. Ytterst kommer regionens arbete att speglas i bilden av hur andra ser på oss, som verksamhet och samhällsbyggare. Därför kommer olika dimensioner av befolkningens syn på Region Västernorrlands tjänster och utbud följas upp utifrån regionplanens samlade målområden och kopplas till visionen.

2.1 Målområde 1: Ett attraktivt Västernorrland med hållbar utveckling

För att möta dagens och framtidens komplexa samhällsutmaningar krävs ett modigt regionalt ledarskap, vilket betyder att ta sig an utmaningar och samverka brett. Region Västernorrland ska, som regionalt utvecklingsansvarig aktör med ansvar för stärkt folkhälsa och som partner i utveckling av nära vård, leda och samordna ett stort antal verksamheter samt leda genomförandet av länets regionala utvecklingsstrategi. Det är avgörande att Region Västernorrland axlar och stärker det regionala ledarskapet i dialog och samverkan med kommunerna, regionerna i norra Sverige och andra aktörer.

De socioekonomiska förutsättningarna behöver stärkas, ohälsa och utanförskap minska och utbildningsnivån hos länets invånare höjas. Region Västernorrland ska också, tillsammans med andra aktörer, säkerställa en sammanhållen kollektivtrafik, en hållbar och välutbyggd fysisk och digital infrastruktur och kontinuerligt stödja tillväxtfrämjande insatser för ett konkurrenskraftigt, hållbart och breddat näringsliv i hela länet. Målområdet innefattar också påverkansarbete för att stärka Västernorrland och norra Sverige på EU- och nationell nivå, vilket är avgörande för många av Region Västernorrlands verksamhetsområden och för länets utveckling i stort.

MÅL: Region Västernorrland agerar som en sammanhållande kraft för en hållbar samhällsutveckling

Ett modigt regionalt ledarskap

Ett modigt ledarskap tar sig an aktuella utmaningar och samverkar med de aktörer som blir relevanta för utvecklingen. Region Västernorrland är en viktig aktör i samhällsbyggandet och ska också skapa möjligheter för andra att agera när det behövs. Arbetet för fortsatt regional utveckling sker i samverkan med kommuner, regioner, företag och statliga myndigheter. Västernorrland som län tjänar på att aktuella frågor uppmärksammas tidigt i beslutsfattandet, både på EU-nivå och på nationell nivå.

En förbättrad samverkan inom länet och i norra Sverige stärker länets möjligheter att påverka beslut, öka investeringsviljan och andelen extern finansiering. Region Västernorrland som organisation behöver fortsätta utveckla omställningsförmågan, för att kunna möta förändringar och för att kunna prioritera sina strategiska och långsiktiga beslut.

Ett långsiktigt hållbart Västernorrland

Den regionala utvecklingsstrategin bygger på Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling, för ett långsiktigt hållbart Västernorrland. Västernorrland ska vara en förebild för andra genom att låta hållbarhetsdimensionerna vara en naturlig del i de prioriteringar som görs. I det regionala ledarskapet verkar Region Västernorrland bland annat för minskad klimatpåverkan och långsiktig hushållning av jordens resurser. Hit hör arbetet med infrastruktur för hållbar energiförsörjning i länet. Här ingår även stöd till företagen i omställningen till ett hållbart näringsliv.

Region Västernorrland är med och skapar förutsättningar för ett mer sammanhängande och robust län. I fokus är infrastruktur, både digital och fysisk. Region Västernorrland ansvarar för den regionala transportinfrastrukturplaneringen och har också ett samordnande ansvar för bredbandsutbyggnad i länet. Organisationens uppdrag inom fysisk och digital infrastruktur, kollektivtrafik och kommersiell service gör att Region Västernorrland, tillsammans med bland annat kommunerna och regionerna i norra Sverige, kan utveckla välfärden, bidra till att skapa attraktiva boende- och livsmiljöer, fungerande arbetspendling och utvecklade möjligheter till distansoberoende arbete och företagande i alla delar av länet. De förutsättningar som skapas för länets invånare tillsammans med andra ansvariga aktörer efterfrågas också av besökare som kommer till länet. Region Västernorrland samarbetar nära med andra samhällsaktörer för att skapa ett konkurrenskraftigt, innovativt och kreativt närings- och kulturliv som bidrar till en hållbar tillväxt för länet.

Kompetensförsörjning och livslångt lärande

Kompetensförsörjning och livslångt lärande är avgörande för den långsiktigt hållbara tillväxten och sker på flera sätt. I den eftergymnasiala utbildningen är exempelvis yrkeshögskolor och folkhögskolor viktiga resurser. För att klara av kompetensförsörjningen krävs samarbete med de som bedriver högre utbildning, såsom högskolor och universitet, med de som finansierar och bedriver avancerad forskning och utvecklingsverksamhet, med regionala forskningsmiljöer samt med det regionala näringslivet, vilket även omfattar nationella och internationella företag som har verksamhet i Västernorrland. Genom att hålla samman stödet (finansiering, utveckling och innovationsstöd) skapas de bästa möjligheterna för företagets tillväxt.

Regionens egna folkhögskolor bidrar till att utjämna utbildningsklyftor, stärka Västernorrland som folkbildningslän och utgör en viktig del av länets arbete med kompetensförsörjning och livslångt lärande. Detta genom att erbjuda människor med olika bakgrund och förutsättningar

möjlighet att påverka sin livssituation, höja utbildningsnivån samt bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Ett attraktivt Västernorrland för invånare och besökare

Västernorrland behöver vara en plats där många trivs, som invånare och som besökare. I samverkan med andra samhällsaktörer behöver Västernorrlands attraktionskraft stärkas. Tillväxt och utveckling ska utgå från lokala och regionala förutsättningar. Ett funktionellt och sammanhållet system för hållbart resande ger möjlighet för människor att bo och verka i hela Västernorrland, möjliggör arbetspendling mellan flera orter i länet och över länsgränser samt att företag kan etablera och utveckla sina verksamheter i länets alla kommuner. För att lyckas med den ambitionen krävs en skatteväxling innebärande att det samlade ansvaret för såväl ekonomi som trafik överförs från länets sju kommuner till Region Västernorrland.

Region Västernorrland vill erbjuda tillgänglig och kvalitativ kultur-, konst- och biblioteksverksamhet för alla. De regionala kulturverksamhetsområdena ska vidareutvecklas och vara tillgängliga i hela länet.

MÅL: Vi främjar förutsättningarna för god och jämlik folkhälsa i Västernorrland

Hälsa – en mänsklig rättighet

Hälsa är en grundläggande del av våra mänskliga rättigheter. Region Västernorrland behöver arbeta systematiskt med hälsofrämjande och förebyggande insatser för att alla invånare ska ha möjlighet att uppnå en god hälsa utifrån sina förutsättningar. Detta gäller oavsett socioekonomisk status, språk, kön, könsidentitet, funktionsnedsättning, etnicitet, trosuppfattning, ålder, sexuell läggning eller andra individuella egenskaper. Individer och grupper med sämre förutsättningar för en god hälsa ska särskilt lyftas fram. Genom att bättre synliggöra och reflektera över de normer som begränsar, skapas bättre förutsättningar för en jämlik hälsa. Folkhälsofrågorna utgör ett brett samhällsansvar där inte minst samverkan med kommunerna och civilsamhället, till exempel ideella föreningar och organisationer, är väsentligt.

Med tidiga insatser går det att förebygga ohälsa hos barn och unga, något som leder till positiva effekter under hela livet. Insatser till barn, oavsett ålder, kan rusta dem för att klara sig bättre i framtiden och den investeringen betalar sig genom varje individs framgång och livslånga utveckling. Region Västernorrland ska förstärka samarbetet med andra organisationer och myndigheter så att barns behov fångas upp tidigt och med gott resultat för individen.

Region Västernorrlands insatser behöver stärka individen att ta eget ansvar att agera hälsofrämjande och förebygga ohälsa. Arbetet ska leda till att fler invånare har en god hälsa och insatserna ska minska ohälsa som uppstår på grund av livsvillkor och levnadsvanor. Ur såväl individens som samhällets perspektiv är det bästa att förhindra och förebygga sjukdom, eftersom det leder till minskad sjuklighet, minskat lidande och minskade samhällskostnader. I arbetet mot våld i nära relationer ska Region Västernorrland agera proaktivt, fånga upp risker för individen och erbjuda stöd när det behövs, i enlighet med gällande strategi.

Kultur och utbildning – viktiga faktorer för hälsa

Kultur är en väg till ökad hälsa och välbefinnande. Exempelvis beskriver personer som är aktiva i föreningar eller med olika individuella aktiviteter att de har bättre hälsa än de som inte är aktiva. Individer som har högre utbildning har oftare bättre hälsa än de med lägre utbildning. Tillgång

till kultur och utbildning är alltså direkt kopplade till länets välfärd. I länet behövs möjligheter till ett livslångt lärande, med flexibla lärandeformer och möjlighet till karriärväxling och omställning för invånarna. Region Västernorrland är en aktiv och drivande part i olika samfinansierade kulturverksamheter som ger länets invånare möjligheter att uppleva en mångfald av olika kulturyttringar. Region Västernorrland vill vara en aktiv partner i samarbetet med civilsamhället för att bidra till ett aktivt föreningsliv och en stark ideell sektor, som ger invånarna både social gemenskap och livskvalitet.

God och nära vård är ett sätt att minska ojämlikheter i hälsa

Region Västernorrlands arbete med god och nära vård har stora möjligheter att bidra till en mer jämlik hälsa i befolkningen tack vare ett fokus på individens egna förutsättningar och behov. Hälso- och sjukvården ändrar sina arbetsätt för att patienten ska kunna vara en aktiv ”medskapare” – där patientens och närståendes erfarenheter, kunskaper och resurser tas tillvara på ett bättre sätt än det görs idag. En god och nära vård handlar också om att öka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet, att använda ett personcentrerat arbetsätt samt erbjuda en mer sammanhängande vård, där det inte blir upp till varje individ att hitta vägarna genom systemet utan verksamheten har ansvaret att underlätta att rätt insatser når individen vid rätt tidpunkt.

2.2 Målområde 2: Region Västernorrland utvecklar arbetet för en god, jämlik och nära vård

Morgondagens behov av välfärd ställer nya krav. Hälso- och sjukvårdssystemet står inför en stor förändring där regionens och kommunens primära vård kommer vara basen. Hälso- och sjukvården kommer utsättas för ett högt förändringstryck med krav på förbättrad omställningsförmåga.

Den med kommunerna gemensamma målbilden för god och nära vård utgör ramarna för den fortsatta utvecklingen av länets hälso- och sjukvård. De mål som förtydligas i avsnittet kommer tillsammans att genomsyra verksamheten för att uppnå önskade resultat. Viktiga delar i detta är bland annat en personcentrerad och sammanhållen vård för individen och att verksamheterna drivs effektivt. Målområdet omfattar hälso- och sjukvård samt tandvård som är jämlik, kunskapsbaserad, som är säker, ändamålsenlig och ges i rimlig tid. I målområdet inryms hälsofrämjande insatser, prevention, omvårdnad, rehabilitering/habilitering samt medicinsk vård och behandling.

MÅL: Vi erbjuder vård som utgår från individens behov och är tillgänglig

Utveckling mot sammanhållen och nära vård

Region Västernorrland arbetar för att utveckla en god och nära vård som utgår från ett patientperspektiv samt olika gruppers behov och stödjer en sammanhållen vård. Omställningen innebär att en större del av vården gällande exempelvis behov som ofta förekommer bland befolkningen, ska ges så nära patienterna som möjligt och med en förebyggande ansats. Behov som är mindre vanliga eller sällanhändelser ska koncentreras för att skapa förutsättningar för hög kvalitet. Utvecklade och moderna arbetsätt är grunden för att kunna möta den förändring som nära vård innebär. I utvecklingen behöver patientens kunskaper och resurser tas tillvara både internt, inom Region Västernorrlands hälso- och sjukvård samt tandvård, och externt tillsammans med andra aktörer.

Patientens upplevelse är central för begreppet ”närhet” och består av flera dimensioner, som geografisk närhet till vården, närhet i form av tillgänglighet, kontinuitet, trygghet och samordning – vilket kan bidra till en ökad trygghet och tillit hos individen. En hög tillgänglighet till hälso- och sjukvård och tandvård är en förutsättning för att kunna möta befolkningens behov och en viktig nyckel till en god och jämlik hälsa bland invånarna. Både fysisk och digital tillgänglighet är viktig.

För att skapa goda förutsättningar för hög tillgänglighet och en sammanhållen vård krävs ett utvecklat internt samarbete och samskapande mellan den sjukhusdrivna vården och primärvården. Även samarbetet med skola, socialtjänst, kommunal hälso- och sjukvård samt privata utförare är avgörande för att kunna möta behoven på rätt vårdnivå. Samarbetet behöver kunna anpassas efter de olika behov och möjligheter som finns i de olika kommunerna. Det första och det långsiktiga omhändertagandet av personer med kroniska sjukdomar sker i stor utsträckning i den nära vården. Den ”nära vården” blir också allt mer specialiserad, vilket i sin tur ställer nya krav på kompetens.

Patienten som medskapare

Patientens och vårdens resurser och kunskaper ger tillsammans möjligheter som ännu inte nyttjats fullt ut. Fortsatt utveckling till ett personcentrerat förhållningssätt behövs, vilket handlar om att se hela personen som en resurs – med kunskap, eget ansvar och förmåga att förstå och ta beslut kring sin situation. Gott bemötande är en viktig faktor för att utveckla en mer jämlik vård. Jämlik vård handlar om att alla ska få den vård de behöver, bemötas professionellt och behandlas med respekt. Då hälsan inte är jämlikt fördelad ska en sjukvård som strävar efter att uppnå en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen prioritera de som har störst behov.

Hälsofrämjande och förebyggande

Region Västernorrland ska fortsätta arbetet för en utvecklad hälso- och sjukvård, med fokus på hälsofrämjande och förebyggande insatser. Det är en avgörande framtidsfråga, där förändringsförmågan i organisationen behöver stärkas för att uppnå större hälsovinster. Ur såväl individens som samhällets perspektiv är det bästa att förhindra och förebygga sjukdom. Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser leder till minskad sjuklighet, minskat lidande och minskade samhällskostnader.

Tandvården ska i första hand vara inriktad mot förebyggande tandvård, för både ungdomar och äldre. Region Västernorrland ska fortsätta sitt intensiva arbete för utvecklade arbetssätt inom både allmän- och specialisttandvården.

Effektiv vård utifrån individens behov

Verksamheterna behöver drivas effektivt, vilket innebär att fokus också behöver riktas mot produktiviteten i hälso- och sjukvård samt tandvård. Detta för att bidra till förbättrad tillgänglighet till jämlik vård genom minskade köer och väntetider samt en ökad kostnadseffektivitet i verksamheterna.

Invånarna ska kunna ställa samma höga krav på alla vårdgivare, oavsett om verksamheterna drivs offentligt eller av privata utförare. Detta förutsätter att den gemensamt finansierade vården styrs utifrån människors olika behov.

MÅL: Vi bedriver kunskapsbaserad, trygg och säker hälso- och sjukvård samt tandvård

Kunskapsbaserad vård

Hälso- och sjukvården ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet och utformas för att möta den enskilde individens behov på bästa möjliga sätt. Utgångspunkten är att bästa möjliga kunskap används vid varje möte mellan vårdpersonal och patient.

Arbetet med etablering av regionernas gemensamma nationella system för kunskapsstyrning fortgår. Det systematiska arbetet med kunskapsstyrning syftar till en mer kunskapsbaserad och jämlik vård, vilket kräver en god följsamhet till nationella riktlinjer, beslutsstöd och rekommendationer i hälso- och sjukvården. För att kunna ha ett lärande och stödjande system på alla nivåer ska stöd och strukturer som underlättar för verksamheternas uppföljning och analys finnas.

Patientsäker vård med hög kvalitet

En utvecklad säkerhetskultur ska genomsyra arbetet med patientsäkerhet, från ledning och styrning till bemötande och handling. Det är viktigt att patientsäkerhetsarbetet ses som en självklar del av vardagen, att det i organisationen finns ett tillåtande, öppet och integrerat risktänkande samt att det bedrivs ett proaktivt arbete för att leverera en god och säker vård med hög kvalitet. Arbetsmiljö och patientsäkerhet är nära sammankopplade och har en ömsesidig påverkan, arbetsmiljön är med andra ord viktig också för patientsäkerheten.

I Region Västernorrland ska det finnas olika stöd och strukturer, exempelvis patientnämnd samt systematiska arbetsätt utifrån kvalitet- och patientsäkerhetsarbete.

2.3 Målområde 3: Vi skapar mervärde för befolkningen genom vår verksamhet

Målområdet omfattar Region Västernorrlands interna uppdrag, med frågor som att vara attraktiv arbetsgivare för medarbetare och chefer samt att ha långsiktigt hållbara och effektiva processer, exempelvis inom ekonomi, organisationskultur, utvecklat ledar- och medarbetarskap samt digitalisering. Region Västernorrland ska också skapa förutsättningar för så kallade akademiska miljöer, där vi som organisation både bidrar till aktuell forskning och gör det möjligt för medarbetare att forska och att fortbilda sig. Inom området ingår även frågor som rör utvecklingen av organisationens interna produkter och tjänster.

MÅL: Vi erbjuder attraktiva arbetsplatser för medarbetare och chefer

Attraktiv arbetsmiljö

Region Västernorrlands verksamheter ska bedrivas på ett hållbart sätt. Ett hållbart medarbetarskap innebär att medarbetarna ges förutsättningar till en god arbetsmiljö där man känner arbetsglädje, är delaktig i arbetet, har goda och attraktiva arbetsvillkor samt ges möjlighet till och tar ansvar i sin medarbetarroll. För att åstadkomma detta behöver det finnas en utvecklad dialog mellan ledning och medarbetare, där fackförbunden i sin roll som arbetstagarorganisationer är en

naturlig part som företrädare för sina medlemmar. Här är även skyddsombuden en viktig resurs. Det är viktigt att Region Västernorrland fortsätter att utveckla ledarskapet och ledarskapskulturen, utifrån tydligt samverkansfokus.

Kompetensutveckling

En kvalitativ verksamhet bygger på att medarbetarna har den rätta kompetensen för uppdragen. Region Västernorrland behöver fortsätta att erbjuda utvecklings- och karriärmöjligheter samt en lärande miljö med möjlighet till kontinuerlig kompetensutveckling och möjlighet till forskning. Forskning, utbildning och fortbildning är viktiga för en väl utvecklad akademisk miljö, som i sin tur främjar kompetensförsörjning och god utveckling av verksamheterna. Region Västernorrland har ett tydligt fokus på att skapa goda förutsättningar för dessa områden både på egen hand och i samverkan med andra.

Kompetensförsörjning

Med utgångspunkt i samhällsutveckling och de föränderliga förutsättningar som påverkar behoven av kompetens inom Region Västernorrland behöver organisationen säkerställa, på kort och längre sikt, att de kompetenser som behövs för verksamheten också är tillgängliga. Det finns verksamheter där stora pensionsavgångar kommer att ske, där särskilt fokus behövs med proaktiva insatser som till exempel utvecklat samarbete med utbildningsanordnare på olika nivåer. En ambition som särskilt rör hälso- och sjukvården liksom tandvården, är att i största möjliga mån ha medarbetare som är anställda av Region Västernorrland. Samarbetet med samtliga Sveriges regioner, men kanske framförallt inom norra sjukvårdsregionen, ska fortsätta att utvecklas för att minska beroendet av inhyrd personal. En stabil och varaktig bemanning skapar förutsättningar för en god arbetsmiljö och ett långsiktigt utvecklingsarbete där alla är med och bidrar till ökad kvalitet.

MÅL: Vi främjar samarbete, innovation och utveckling

Effektiva processer

Region Västernorrlands verksamheter ska vara välskötta och hållbara med god kvalitet i utbudet av tjänster som erbjuds. Fokus är att förbättra och underlätta för Västernorrlands invånare. Systematiskt förbättrings- och kvalitetsarbete är en naturlig del i verksamheternas dagliga arbete. Viktiga förutsättningar för kvalitet och hållbarhet i processerna är att organisationen har en god omställningsförmåga i interna flöden och arbetssätt och att samverkan och samarbete utgör naturliga inslag. I detta söks aktivt nya områden för samverkan och för att ta tillvara fördelar som kan skapas tillsammans med andra.

Medskapande, innovation och utveckling

En tydlig, verksamhetsanpassad och tillitsbaserad styrning präglar verksamheten och ska bidra till god och likvärdig kvalitet inom Region Västernorrland. Att fokusera på invånarnas förutsättningar och behov kommer att bli allt mer avgörande för att möta framtida behov inom länet. Invånarna och medarbetarna ska bjudas in till dialog för nytänkande, innovation och utveckling. Viktiga utgångspunkter för arbete med utveckling och innovation är att verksamheten är ansvarig och drivande i dess egen verksamhetsutveckling. Region Västernorrland har strukturer i organisationen som stöttar och utvecklar detta arbete.

Ny teknik och digitalisering

Digitalisering och digital transformation ska möjliggöras när det ger ett mervärde. Digitaliseringen ska underlätta för människor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd, liksom bidra till ökade möjligheter att utveckla och stärka egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i sam-

hållslivet. Nyttjande av ny teknik och digitalisering är också viktiga förutsättningar för effektiva arbetssätt och processer inom organisationen. För att kunna ta tillvara den nya teknikens och digitaliseringens möjligheter, behövs digital kunskap och delaktighet. Region Västernorrland behöver på olika sätt stärka möjligheterna för detta, samtidigt som utvecklingsarbetet även behöver fortsätta för att nyttja ny teknik och skapa relevanta och användarvänliga digitala tjänster och lösningar.

Miljö- och hållbarhetsarbetet inom organisationen

Region Västernorrland ska främja en hållbar utveckling, det vill säga utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov, ur ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv. Hälsöfrämjande och förebyggande insatser ger, förutom en positiv påverkan på människors hälsa, även effekter på samhällsekonomi, miljö och klimat, trygghet och social sammanhållning. Region Västernorrland har stor påverkan på människors möjlighet till god hälsa och goda livsmiljöer genom arbetet med hälso- och sjukvård, tandvård och regional utveckling samt genom en god arbetsmiljö för medarbetarna.

Regionens hållbarhetsplan utgör ett stöd för att möta upp de tre dimensionerna av hållbar utveckling så att organisationens insatser ligger i linje med Agenda 2030. I hållbarhetsplanen har de globala målen omformats till fyra övergripande mål för Region Västernorrland 2020–2024: *Vi ökar kunskapen om hållbarhet, Vi arbetar för att varje människa ska må bra, Vi använder jordens resurser klokt samt Vi begränsar klimatpåverkan.*

Region Västernorrland vill arbeta på ett sätt som sätter miljöfrågorna i fokus inom organisationen. En förutsättning för att ständigt förbättra miljöarbetet i organisationen är att det bedrivs systematiskt och målinriktat. Miljöledningsarbetet ger struktur och stöd för hur miljöarbetet ska planeras, genomföras, följas upp och förbättras.

3. Ekonomi

De ekonomiska förutsättningarna för Region Västernorrland är svåra att överblicka eller förutse kommande år. De långsiktiga effekterna av den pågående pandemin, exempelvis i form av uppskjuten vård, är vid regionplanens upprättande svåra att bedöma. Den finansiella planen bygger på ett antagande om en återgång till i huvudsak ett normalläge i verksamheten och i ekonomin under planperioden. Basen för de finansiella ramarna och budgeten är aktuell skatteunderlagsprognos från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR, aviserade statsbidrag samt en bedömning av kostnadsutvecklingen. Vidare bygger de ekonomiska förutsättningarna på att verksamhetens omfattning anpassas till tilldelade ekonomiska resurser och att takten i denna omställning sker enligt plan.

3.1 Ekonomiska mål

Grunden för verksamheten inom Region Västernorrland är det som i kommunallagen benämns ”god ekonomisk hushållning”. Detta innebär att det ur ett finansiellt perspektiv krävs att Region Västernorrland har kostnadseffektiva verksamheter som hushållar med tillgängliga resurser samt har en god framförhållning i ekonomin.

Region Västernorrlands finansiella mål är en ekonomi i balans över tid. Den långsiktiga ambitionen är att klara generationsfrågan i finansieringen av dagens verksamhet fullt ut och återställa det egna kapitalet på 15–20 års sikt (inklusive ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998).

För detta krävs en resultatnivå på cirka 180 miljoner kronor motsvarande i snitt kring 2 procent av intäkter från skatter och generella statsbidrag. Detta innebär att dagens generation ska bära de kostnader för service som den beslutar och konsumerar.

En grundförutsättning för att på lång sikt säkerställa kostnadseffektiva verksamheter är att kostnaden för produktionen av vård, per DRG-poäng¹ förbättras till högst 5 procent över snittet i riket för jämförbara sjukhus (vilket skulle innebära en förbättring om cirka 10 procent /350–400 miljoner kronor jämfört med nuvarande nivå).

På kort sikt är ambitionen att etablera en stabil resultatnivå som uppgår till minst 1 procent av intäkter från skatter och generella statsbidrag, motsvarande cirka 90 miljoner kronor. För att uppnå detta krävs en sänkt kostnadsnivå för alla verksamheter samt investeringar som finansieras med egna medel, d.v.s. ingen upplåning.

För att nå ovanstående ambitioner behöver målen under planperioden 2022–2024 utvecklas enligt nedan:

- Det egna kapitalet, exklusive jämförelsestörande poster² förstärks och soliditeten förbättras.
- Kostnaden per DRG-poäng uppgår till högst 7,5 procent över snittet i riket för jämförbara sjukhus, innebärande en effektivisering med 270–300 miljoner kronor.
- Pensionsmedelsförvaltningen behöver tillföras minst ett belopp som motsvarar ökningen av Region Västernorrlands pensionsavsättning (exklusive jämförelsestörande förändringar).
- Självfinansieringen³ av investeringar, exklusive strategiska investeringar⁴, bör vara minst 100 procent.

1 Diagnosrelaterade grupper (DRG) är ett verktyg för att gruppera vårdkontakter till större medicinskt relevanta och kostnads- mässigt likvärdiga grupper. Vårdkontakter kan viktas med avseende på resurstyngd, med hjälp av uppgifter från Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och regioner. Prestationen utgörs av summerade viktade vårdtillfällen och besök, och uttrycks i så kallade DRG-poäng.

2 Exempel på jämförelsestörande poster är orealiserade finansiella tillgångar, som till exempel aktier och räntefonder.

3 Nyckeltalet beskriver hur stor andel av nettoinvesteringarna som finansieras av egna medel. Detta tas fram genom att dividera årets resultat (plus avskrivningar) med nettoinvesteringarna. Den långsiktiga målsättningen bör vara att självfinansieringsgraden ska vara minst 100 procent.

4 Strategiska investeringar kan tillåtas om rationaliseringseffekten är dokumenterad eller om investeringen genomförs i strategiskt syfte för att nå regionens mål.

3.2 Ekonomiska ramar per nämnd

Följande resursramar gäller för de olika verksamheterna för perioden 2022–2024 (miljoner kronor, löpande pris).

	2021	2022	2023	2024
Nämnden för hållbar utveckling ¹⁾	434,5	435,6	445,5	457,9
Hälso- och sjukvårdsnämnd ²⁾	5 710,3	5 943,2	6 052,9	6 254,0
- varav gemensamt ³⁾	5,6	5,8	5,9	6,1
- varav länssjukvårdsområde somatik ⁴⁾	4 967,7	3 077,3	3 105,1	3 202,8
- varav länssjukvårdsområde psykiatri och habilitering ⁵⁾	661,3	684,1	704,2	726,8
- varav närsjukvårdsområde söder ⁶⁾	-	1 189,1	1 220,7	1 264,3
- varav närsjukvårdsområde väster ⁷⁾	-	400,2	414,3	429,4
- varav närsjukvårdsområde norr ⁸⁾	-	532,6	547,4	567,7
- varav livsstilsmedicin ⁹⁾	21,9	(Not 7)	(Not 7)	(Not 7)
- varav rättspsykiatrisk regionklinik ¹⁰⁾	53,8	54,1	55,3	56,9
Patientnämnd-Etisk nämnd	5,5	5,6	5,8	5,9
Regionens revisorer	7,6	7,8	8,0	8,2
Regionstyrelsen	2 024,2	2 034,0	2 089,2	2 155,7
- varav primärvård ¹¹⁾	1 365,7	1 369,6	1 411,2	1 461,5
- varav tandvård ¹²⁾	202,6	205,2	210,3	216,6
- varav regionledningsförvaltningen ¹³⁾	455,9	459,2	467,7	477,6
SUMMA	8 182,1	8 426,2	8 601,4	8 881,7

- 1) I ramarna ingår kostnader för sjukresor samt folkhälsoverksamheten. Ansvar för organisationsstöd avseende Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF) och Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter (RFSL) har tillförts från Regionledningsförvaltningen.
- 2) Hälso- och sjukvårdsnämnden har produktionsansvar för den regiondrivna primärvården och Folk tandvården, där ramarna ligger under Regionstyrelsen.
- 3) Hälso- och sjukvårdsnämndens politiska verksamhet.
- 4) Området länssjukvårdsområde somatik inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen med ansvar för den somatiska vården som inte finns i närsjukvårdsområdenas ansvarsområde. Här finns vidare vissa gemensamma kostnadsområden från tidigare specialistvårdens somatiska vård.
- 5) Området länssjukvårdsområde psykiatri inklusive habilitering inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen med ansvar för den psykiatriska vården och habiliteringen.
- 6) Området närsjukvårdsområde söder inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen med ansvar för somatisk vård (medicin inkl. njurmedicin, rehabilitering, kardiologi, geriatrik och akutmottagning) vid sjukhuset i Sundsvall samt primärvården i Ånge, Sundsvall, Timrå och Härnösands kommuner.
- 7) Området närsjukvårdsområde väster inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen med ansvar för somatisk vård (medicin inkl. njurmedicin, rehabilitering, kardiologi, geriatrik, och akutmottagning) vid sjukhuset i Sollefteå, primärvården i Kramfors och Sollefteå kommuner samt de särskilda uppdragen (ungdomsmottagningen, 1177-vårdguiden på telefon, Föräldra- och barnhälsovårdspsykologer och 1:a linjens psykiatri) och Livsstilsmedicin Österåsen.
- 8) Området närsjukvårdsområde norr inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen med ansvar för somatisk vård (medicin inkl. njurmedicin, rehabilitering, kardiologi, geriatrik och akutmottagning) vid sjukhuset i Örnsköldsvik samt primärvården i Örnsköldsviks kommun.
- 9) Livsstilsmedicin Österåsen hade före 2021 egen ekonomisk ram och ansvaret fanns inom primärvårdsförvaltningen men utanför värddvalssystemet. Fr.o.m år 2022, se under not 7.
- 10) Rättspsykiatriska regionkliniken (RPK) har egen ekonomisk ram.
- 11) Anslaget omfattar samtliga medel för primärvård i Västernorrland. Produktionsansvaret för den regiondrivna primärvården ligger i närsjukvårdsområdena inom Hälso- och sjukvårdsnämnden.
- 12) Produktionsansvaret för folk tandvården ligger inom Hälso- och sjukvårdsnämnden.
- 13) Här ingår förutom politisk- och tjänstemannaledning, även allmänna servicefunktioner. Servicefunktionerna utgör resultatenheter med intäktsfinansiering.

Resursramarna motsvarar det konsumtionsutrymme som finns avsatt för de olika verksamheterna och inkluderar beställningar och överenskommelser internt och externt. Omfördelning kan ske vid ändrade uppdrag och förutsättningar.

I resursramarna ingår medel för:

- Förväntade ökning av personalkostnader och beräknad inflation upp till 2,5 procent per år 2022 och 2023 och 3,0 procent för 2024.
- Beräknade kostnader för läkemedel.
- Avskrivningar och ränta på bundet kapital.

De ekonomiska ramarna för budget 2022 och plan 2023–2024 har sin utgångspunkt i den av regionfullmäktige, i november 2020, beslutade budgeten för 2021 samt ekonomisk plan 2022–2023. Därefter har justeringar av de ekonomiska ramarna gjorts utifrån:

- Regionstyrelsens beslut 2020-12-15 §285 om tilläggsbudget och omdisponeringar har inarbetats i förslaget till ekonomiska ramar 2022–2024.
- Ramarna har vidare anpassats till den från 2021 nya organisationen för hälso- och sjukvården.
- Sänkt ramuppräknings med 0,5 procent för 2022 (2,5 procent) respektive 2023 (2,5 procent) till följd av minskad kostnadsökningstakt i enlighet med SKR:s bedömning av LPI-utvecklingen (Landstingsprisindex) kommande år. För år 2024 beräknas kostnadsökningstakten åter bli 3,0 procent.
- Ramjusteringar motsvarande effekten av sänkt intern pensionsavgift (-0,3 procent) samt sänkt intern ränta på bundet kapital, enligt SKR:s rekommendation.
- Vidare har läkemedelsbudgeten för åren 2022–2024 justerats jämfört med Regionplan 2021–2023 i enlighet med läkemedelsenhetens analys och bedömning (se vidare nedan).
- Fortsatt reducering av de ekonomiska ramarna och förutsättningarna för delar av de intäktsfinansierade verksamheterna inom Regionledningsförvaltningen motsvarande krav på kostnadsminskningar med ytterligare 1 procent per år 2023 och 2024 jämfört med Regionplan 2021–2023.
- För Regional Utveckling har ökningen av den ekonomiska ramen för kollektivtrafikkostnader för 2022–2024 begränsats till 9 miljoner kronor, vilket innebär 5 miljoner kronor lägre uppräknings jämfört med 2021. Vidare har det inarbetats ett generellt krav på kostnadsreducering inom regional utveckling med ytterligare 1 miljon kronor per år för åren 2023 och 2024.

Justeringar av läkemedelsbudgeten innebär högre kostnader jämfört med den budget och plan som fastställdes av regionfullmäktige i november 2020. Kostnadsökningstakten inom området beräknas nu till cirka 6 procent per år. Detta innebär att Region Västernorrlands kostnader ökar, jämfört med Regionplan 2021–2023, med cirka 22 miljoner kronor år 2022 och 42 miljoner kronor år 2023. De ökande kostnaderna för läkemedel återfinns avseende diabetesläkemedel inom primärvården, nya preparat inom den specialiserade somatiska vården avseende inflammatoriska sjukdomar, psoriasis samt cancer. Därtill kommer ökad förskrivning av vissa preparat inom psykiatrin. Statsbidragen för läkemedel beräknas i nuläget komma att öka med cirka 5 procent per år under planperioden, vilket innebär att finansieringen för Region Västernorrland minskar med 30 miljoner kronor per år.

Budgeten för den somatiska vården för länssjukvårdsområde somatik, närsjukvårdsområde söder, väster och norr är svår att balansera inom planperioden 2022–2024. För att ge verksamheterna förutsättningar att genomföra sina kostnadsreduceringar i en rimlig takt får dessa fyra områden

budgeteras med ett sammanlagt underskott med 230 miljoner kronor för 2022, 150 miljoner kronor för 2023 och 70 miljoner kronor för år 2024. Fördelningen mellan dessa områden görs av hälso- och sjukvårdsnämnden i anslutning till fastställande av detaljbudgeten.

3.3 Resultatbudget

Resultatbudgeten visar respektive årsresultat. Här framgår den löpande verksamhetens kostnader, avskrivningar, de löpande intäkterna, resultatet/ förändringen av eget kapital, finansiella kostnader/intäkter samt skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Belopp anges i miljoner kronor i löpande priser.

	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Verksamhetens externa nettokostnad	-7 796	-8 206	-8 537	-8 586	-8 803
Avskrivningar	-221	-222	-228	-234	-241
Verksamhetens externa nettokostnad	-8 017	-8 428	-8 765	-8 820	-9 044
Skatteintäkter	6 036	6 133	6 384	6 539	6 688
Generella statsbidrag och utjämning	2 196	2 319	2 406	2 319	2 382
Verksamhetens resultat	215	24	25	38	26
Finansiella intäkter	88	87	97	103	103
Finansiella kostnader	-81	-52	-72	-91	-119
Resultat efter finansiella poster	222	60	50	50	10
Orealiserade kursförändringar	-14	-	0	0	0
Årets resultat	208	60	50	50	10

I verksamhetens externa nettokostnader ingår:

- Nämndernas och styrelsens kostnader för verksamheten.
- Nämndernas och styrelsens intäkter för verksamheten inklusive specialdestinerade statsbidrag.
- Region Västernorrlands pensionskostnader förutom de finansiella kostnaderna för pensionsavsättningarna.
- Medel som reserverats centralt för oförutsedda kostnadsökningar samt vissa ej fördelade, emotsedda kostnadsökningar och kostnadsreduceringar.
- Gemensamt, på finansförvaltningen budgeterade statsbidrag för speciella ändamål inom hälso- och sjukvården kopplade till statens riktade statsbidrag både vad gäller kostnader och intäkter.

3.3.1 Skatteintäkter

Västernorrlands andel av Sveriges befolkning 2020 var 2,36 procent och prognosen fram till 2024 visar att andelen minskar till 2,31 procent. Befolkningsutvecklingen påverkar skatteintäkter och statsbidrag negativt, eftersom dessa bygger på länets andel av rikets befolkning.

Region Västernorrlands *skatteintäkter* är beräknade med utgångspunkt i centrala och egna bedömningar av skattekrafts- och befolkningsutveckling. Skattesatsen, 11,29 kronor per skattekrona, ligger under genomsnittet för regioner och är den fjärde lägsta i riket. Jämfört med de sju skogslänen har Västernorrland nu den näst lägsta skattesatsen. Tillsammans med primärkommunerna ligger Västernorrlands totala kommunalskatter näst högst i riket. Skattekraften för Västernorrlands län beräknas ligga 4,2 procent under rikets genomsnitt, vilket innebär en sjunkande trend för Västernorrland. Effekterna av detta kompenseras till största delen genom den så kallade *inkomstutjämnings* i form av statsbidrag. Högre skattekraftsutveckling jämfört med tidigare beräkningar innebär högre intäkter jämfört med Regionplan 2021–2023, avseende skatt och inkomstutjämnings med 135 miljoner kronor för år 2022 samt 101 miljoner kronor för år 2023.

3.3.2 Generella statsbidrag

Staten ger kommuner och regioner både generella och riktade statsbidrag. Generella statsbidrag används för att utjämna skillnader i intäkter och strukturella förutsättningar. I de generella statsbidragen ingår inkomstutjämnings, kostnadsutjämnings, regleringsavgift, strukturbidrag, införandebidrag samt läkemedelsbidrag. I underlaget ingår även de extra välfärdsmiljonerna och förväntade medel för uppskjuten vård.

Sammantaget uppgår de generella statsbidragen till 2 406 miljoner kronor för 2022, vilket är en ökning med 87 miljoner kronor jämfört med budget 2021.

	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Inkomstutjämnings	889,1	984,3	1 021,9	1 054,5
Kostnadsutjämnings	332,5	324,3	331,5	343,9
Regleringsavgift/-bidrag	150,4	107,8	24,6	-4,4
Ersättning för läkemedel	853,3	896,0	940,8	987,8
Uppskjuten vård	94,2	93,4	-	-
SUMMA	2 319,5	2 405,8	2 318,8	2 381,8

3.3.3 Riktade statsbidrag

Riktade statsbidrag är öronmärkta för ett visst ändamål. De är ofta tidsbegränsade och kopplade till en motprestation, samt någon form av återrapportering. Regionen har ansvar att säkra att medlen används i linje med de krav som ställs i överenskommelse mellan regering och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

De riktade statsbidragen och ersättningen till regionerna har ökat kraftigt de senaste åren. Detta innebär ökad detaljstyrning och administration och försämrar även regionernas förutsättningar att planera och effektivisera sin verksamhet och ekonomi.

SKR har tidigare föreslagit att ett antal riktade statsbidrag avvecklas och att motsvarande medel förs över till generella statsbidrag. Region Västernorrland stödjer SKR:s förslag och anser det vara av stor vikt att detta förändras för att skapa långsiktigt hållbara planeringsförutsättningar. De riktade statsbidragen redovisas som verksamhetens kostnader och intäkter. Styrelsen fattar

särskilda beslut om fördelning och användning. De största riktade statsbidragen är: god och nära vård, kvinnors hälsa inklusive förlossningsvård, psykisk hälsa för barn och vuxna samt kortare väntetider inom cancervården. För Region Västernorrland uppgick de riktade statsbidragen för 2020 till 280 miljoner kronor och för 2021 är 254 miljoner kronor inarbetade i budgeten. Största förändringen mellan åren är osäkerheten hur ”kömiljarden” ska hanteras. Regionstyrelsen beslutar om hur de riktade statsbidragen ska användas när överenskommelser mellan SKR och staten är klara inom varje område.

3.3.4 Pensioner

Budgeten för pensionskostnader 2022 inklusive finansiella kostnader uppgår till 798 miljoner kronor, utifrån underlag från pensionsadministratören. Jämfört med 2021 är det en ökning med 16 miljoner kronor som finns inom de finansiella kostnaderna. Prognosen för 2023 visar på samma nivå som 2021 och prognosen för år 2024 visar på en ökning med cirka 50 miljoner kronor eller 8 procent.

För 2021 har Sveriges kommuner och regioners styrelse fattat beslut om ändrade livslängdsantaganden vid beräkning av pensioner. Det innebär för det första att pensionsavsättningen och ansvarsförbindelsen för pensioner ökar med cirka 205 respektive 150 miljoner kronor och för det andra i ett längre perspektiv högre pensionsutbetalningar. För att finansiera detta behövs resultatförbättringar både på kort och lång sikt.

3.3.5 Centralt budgeterade medel

De medel som reserverats centralt för oförutsett samt vissa ej fördelade, emotsedda kostnader finns budgeterade enligt följande (miljoner kronor).

	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Egentligt oförutsett	105,1	236,9	151,8	83,8
Emotsedda kostnadsökningar	407,7	232,3	202,5	77,3
Kostnadsreduceringar ej utfördelade	-	-	-2,5	-2,6
Arbetsmarknad m.m.	6,3	6,5	6,7	6,9
SUMMA	519,1	475,7	358,5	165,4

Medlen för egentligt oförutsett disponeras av både Regionfullmäktige och Regionstyrelsen. Medlen under rubriken egentligt oförutsett är avsatta som en resultatbuffert i den löpande verksamheten samt för att säkerställa framtida pensionsåtaganden.

I beloppet för emotsedda kostnadsökningar finns medel för utveckling av IT och då i första hand utvecklingen av nytt vårdinformationsstöd, VISUS. Beredningen av dessa medel sker inom ramen för Regionstyrelsens ansvar för IT-frågor. Fokus skall ligga på att underlätta och förbättra möjligheterna inom hälso- och sjukvården där ökad användning av ny teknik och digitalisering är viktig.

10 miljoner kronor per år finns avsatta för patientsäkerhetsarbete under hela planperioden, liksom för försäkringsmedicin med 5,6 miljoner kronor per år. För eventuella kostnader avseende marksanering vid Tvätteriet Långsele har avsatts 5,0 miljoner kronor per år under år 2022 och 2023.

Under rubriken emotsedda kostnadsökningar finns även anslagna medel för riktade statsbidrag, som beskrivs under gemensamt budgeterade statsbidrag. Inom ramen för riktade statsbidrag antas motsvarande 60 miljoner kronor per år under planperiodens första år och därefter 30 miljoner kronor per år, nyttjas för redan genomförda förändringsinsatser inom regionen.

Medel för arbetsmarknad med mera avser bland annat anställningsstöd och sommarjobb för ungdomar och långsiktiga rekryteringsinsatser.

Vid beräkningen av avskrivningar har hänsyn tagits till förvaltningarnas beräknade investeringar samt fastställd investeringsplan. Regler enligt så kallad komponentredovisning tillämpas. Detta innebär att byggnader i olika delar avskrivs på mellan 10 och 50 år och inventarier/utrustning på 3–10 år.

I de centralt budgeterade medlen har inkluderats en beräknad kostnadsreducering för åren 2023 och 2024 genom minskade kostnader för förtroendemannaaorganisationen från och med mandatperioden 2023–2026.

3.4 Kassaflödesanalys

Förändringen av regionens likvida medel beror på hur regionens kassaflöde, in- och utbetalningar, skiljer sig åt. Kassaflödet påverkas till exempel negativt av investeringsutbetalningar medan positiva resultat i verksamheten samt extern lånefinansiering samt pensionsavsättning och avskrivningar påverkar positivt.

	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	208	60	50	50	10
Justeringar av ej rörelsekapitalpåverkande poster					
Avskrivningar	221	222	228	234	240
Avsättningar	197	201	203	182	234
Realisationsvinster	-13	-	-	-	-
Orealiserade kursförändringar	14	-	-	-	-
Medel från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	627	483	481	466	484
Förändring av rörelsekapital exkl. likvida medel					
Förändring av förråd	1	-	-	-	-
Förändring av kortfristiga fordringar	-64	-	-	-	-
Förändring av kortfristiga skulder	210	-71	-90	4	7
Medel från den löpande verksamheten	774	412	391	470	491
INVESTERINGAR					
Investeringar	-149	-275	-322	-267	-229
Försäljning av anläggningstillgångar	106	1	1	1	1
Erhållna investeringsbidrag	9				
Medel från investeringsverksamheten	-34	-274	-321	-266	-228
FINANSIERING					
Minskning av långfristiga skulder	-2				
Medel från finansieringsverksamheten	-2	0	0	0	0
ÅRETS KASSAFLÖDE	738	138	70	204	263
Likvida medel vid årets början	2 357	3 095	3 233	3 303	3 507
Likvida medel vid årets slut	3 095	3 233	3 303	3 507	3 770

För kommentarer kring resultat och avskrivningar se ovan under avsnitt 3.3 Resultatbudget.

Avsättningar avser den förändring som beräknas för pensionsavsättningar, jämför även avsnitt 3.5 Balansbudget nedan.

Realisationsvinster avser försäljning av fastigheter och bostadsrätter. Jämför även försäljning av anläggningstillgångar nedan.

Orealiserade kursförändringar avser kursförändringar i placerade värdepapper som inte avyttrats.

Kortfristiga skulder består av leverantörsskulder, semesterlöneskuld samt skuld till personal för uttagen kompensationsledighet och för den individuella delen i pensionsavtalet (KAP-KL). Utvecklingen under planperioden beror på beräknade förändringar beträffande semesterlöneskulder, kompletteringspension till personal samt skatteavräkning för tidigare år.

Försäljning av anläggningstillgångar avser försäljning av fastigheter och bostadsrätter. Minskning av långfristiga skulder avser avskrivna investeringsbidrag.

3.4.1 Likviditet

Likviditeten anger betalningsberedskapen på kort sikt och vid ingången av år 2021 uppgick likvida medel inklusive kortfristiga placeringar, men exklusive orealiserade finansiella kursförändringar, till 3 095 miljoner kronor.

De likvida medlen beräknas öka under planperioden, det vill säga kassaflödet är positivt, främst beroende av de avsättningar som görs för pensioner samt ett positivt budgeterat årligt resultat. Den relativt låga ökningen för 2022 har sin orsak i att preliminärt utbetalda skatteintäkter för 2020 skall återbetalas 2022. Kassaflödets utveckling kopplade till pensionsavsättningens förändring behöver ses över en tidsperiod. Den beräknade utvecklingen av de likvida medlen förutsätter att de ekonomiska ramarna som ställs till styrelsens och nämndernas förfogande hålls liksom det planerade investeringsutrymmet.

3.4.2 Investeringar

I regionplanen fastställs investeringsramarna för perioden 2022–2024. Regionens långsiktiga investeringsstrategi är att den årliga nivån på återinvesteringar, över tid, motsvarar avskrivningskostnaderna. Beslut om strategiska investeringar kan tillåtas om rationaliseringseffekten är dokumenterad eller om investeringen genomförs i strategiskt syfte för att nå regionens mål. De senaste fyra åren 2017–2020 har regionen investerat för cirka 924 miljoner kronor, vilket är en viss ökning jämfört med tidigare period. De högre investeringsutgifterna beror delvis på en ökad digitalisering och medicinteknisk utveckling, men framförallt är det behovet att rusta upp och bygga nya fastigheter som driver ett ökat krav på investeringsutgifter. Merparten av regionens lokaler byggdes på 50-, 60- och 70-talen och är i stort behov av renovering men även anpassning för att möta kraven bland annat från framtidens hälso- och sjukvård. Därför är det också av stor vikt att fastighetsunderhållet av regionens fastigheter kan hållas på en nivå som är långsiktigt hållbar.

Med högre investeringsnivåer ökar kostnaden för avskrivningar. Avskrivning innebär att anskaffningsutgiften för en tillgång periodiseras över det antal år som motsvarar den ekonomiska livslängden. Avskrivningskostnaden kommer att öka i takt med att de stora investeringarna färdigställs och utgöra en större andel av regionens totala budget.

	2020	2021	2022	2023	2024	Totalt
Investeringar inom förvaltningarna	92,0	115,2	118,5	122,0	125,7	573,4
Fastighetsinvesteringsplan	57,0	160,0	204,0	144,9	103,2	669,1
SUMMA	149,0	275,2	322,5	266,9	228,9	1 242,5

Nettoinvesteringarna, exklusive rationaliseringsinvesteringar, för 2022–2024 beräknas rymmas inom återanskaffningsnivån beräknad med utgångspunkt i avskrivningsutrymmet. Vidare antas nettoinvesteringarna, exklusive rationaliseringsinvesteringar, vara självfinansierade under planperioden.

Investeringar ska granskas systematiskt mot behov och långsiktigt värde kontra driftkostnadsökningar. Projekt får inte starta innan prioritering har genomförts. Byggprojekten prioriteras efter angelägenhets- och nyttograd.

Driftkostnadskonsekvenser av investeringar ska rymmas inom fastställda resursramar. De årliga beloppen kan komma att revideras på grund av tidsförskjutningar, omprioriteringar med mera. Den totala ramen får dock inte överskridas. Effekter av beräknade investeringar ger cirka 20 miljoner kronor i ökade årliga kostnader.

3.5 Balansbudget

Balansbudgeten visar regionens förväntade tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder för respektive år under planeringsperioden. Balansbudgeten är baserad på regionens budget för investeringar, avskrivningar och driftresultat samt prognos över pensionsskuldens förändring.

	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Anläggningstillgångar	2 297	2 351	2 445	2 478	2 466
Omsättningstillgångar	4 164	4 301	4 370	4 574	4 838
SUMMA TILLGÅNGAR	6 461	6 652	6 815	7 052	7 304
Balanserat eget kapital	1 649	1 857	1 917	1 967	2 017
Årets resultat	208	60	50	50	10
Summa eget kapital	1 857	1 917	1 967	2 017	2 027
Avsättningar för pensioner	3 074	3 275	3 479	3 661	3 895
Summa avsättningar	3 074	3 275	3 479	3 661	3 895
Långfristiga skulder	24	24	24	24	24
Kortfristiga skulder	1 505	1 435	1 345	1 350	1 358
Summa skulder	1 529	1 459	1 369	1 374	1 382
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	6 460	6 652	6 815	7 052	7 304
<i>Soliditet, exkl orealiserade finansiella kostnader och intäkter</i>	23,4%	23,6%	23,8%	23,7%	23,0%
<i>Ansvarsförbindelser: Pensionsskuld intjänad före 1998</i>	3 943	4 055	3 715	3 561	3 416

Anläggningstillgångarna består av värdepapper, andelar, bostadsrätter, långfristiga fordringar, inventarier och fastigheter. Förändringen under perioden orsakas av planerade försäljningar, nya investeringar samt beräknade avskrivningar.

Omsättningstillgångar består av likvida medel, kortfristiga fordringar och lager/förråd. Förändringen avser de likvida medlen samt förändringen av skattefordringar på staten.

Det egna kapitalet utgör skillnaden mellan summan av tillgångar och summan av avsättningar och skulder. Förändringen motsvarar resultatet respektive år.

Region Västernorrlands avsättning för pensioner (pensionsskuld) omfattar skuld till tidigare och nuvarande medarbetare samt vissa åtaganden för anställda i primärkommunerna genom avtal i samband med huvudmannskapsförändringar, exempelvis ÄDEL-reformen. Sedan 1998 redovisas endast den skuld som intjänats av den personal som varit anställd under respektive år. Löneskatt på pensionerna ingår även i avsättningen. Tidigare intjänad pensionsskuld (före 1998), 3,7 miljarder kronor, visas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Långfristiga skulder avser erhållna investeringsbidrag.

Kortfristiga skulder kommenteras under avsnitt 3.4. Kassaflödesanalys

3.5.1 Soliditet

Soliditet är ett mått som beskriver regionens långsiktiga betalningsförmåga och visar hur stor del av regionens tillgångar som finansierats med eget kapital. Det egna kapitalet uppgår vid ingången av år 2021 till 1 857 miljoner kronor och regionens tillgångar uppgår till 6 460 miljoner kronor. Soliditeten exklusive orealiserade finansiella kostnader och intäkter, det vill säga graden av egenfinansierade tillgångar, beräknas under planperioden minska något jämfört med bokslutet för 2020, från 23,4 procent till 23,0 procent vid utgången av 2024. Det finansiella målet på kort sikt om ökad soliditet uppnås därmed inte fullt ut i slutet av planperioden. En viss förstärkning av resultatet bör ske för att nå målet på kort sikt. Soliditeten är ett mått på ekonomisk styrka på lång sikt och påverkas i första hand av resultatnivån.

Regionen redovisar pensioner enligt den så kallade blandmodellen i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning. Det betyder att pensioner som intjänats före 1998 klassificeras som ansvarsförbindelse och redovisas därmed inte i balansräkningen. Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen och orealiserade finansiella kostnader och intäkter uppgick till -32,3 procent vid ingången av år 2021. Sedan 2014 har soliditeten, inklusive ansvarsförbindelsen, förbättrats i takt med att pensionsskulden som uppkommit före 1998 minskar. För att stärka förutsättningarna för en långsiktigt hållbar ekonomi krävs positiva ekonomiska resultat i verksamheten som gör det möjligt att finansiera investeringar med egna medel.

4. Förutsättningar

I detta avsnitt beskrivs samhällsförhållanden och omvärldsfaktorer som påverkar Region Västernorrlands verksamheter och uppdrag.

4.1 Demografisk utveckling

Över tid förändras länets befolkning, både i arbetsliv, levnadsvanor och livsstil men också i ålderssammansättning och antal. Det påverkar vilka behov som länets invånare har och vilka tjänster som Region Västernorrland behöver erbjuda. Prognoser visar att det är främst den äldre delen av befolkningen som ökar i antal och att ett färre antal individer i arbetsför ålder kommer behöva försörja en större grupp än idag.

När åldersstrukturen ändras, med fler äldre och färre i arbetsför ålder, ställs nya krav på hälso- och sjukvården. Samtidigt sker också snabba förändringar i sjukvårdsteknologin, och det påverkar både efterfrågan på vård och hur vården upplevs av individen. Det kommer att vara möjligt att bota betydligt fler sjukdomar och många individer kommer också kunna leva längre med en kronisk sjukdom, tack vare en mer effektiv vård och nya behandlingsformer. Det är positivt, men det betyder också att kostnaderna för hälso- och sjukvård kommer att öka i takt med att vårdkonsumtionen ökar.

4.2 Arbetsmarknad

Invånarnas sysselsättning och möjligheten till kompetensförsörjning är viktiga frågor för länets framtida utveckling. I Västernorrland har både företag och offentlig verksamhet svårt att rekrytera personal. Samtidigt är arbetslösheten i länet något högre än rikssnittet. Arbetspendlingen mellan kommunerna och tätorterna är relativt låg. Det är också färre i Västernorrland som har en eftergymnasial utbildning än i riket i snitt. Det är några exempel på förhållanden som påverkar arbetsmarknaden och kompetensförsörjningen i länet och som påverkar Region Västernorrland som arbetsgivare och samhällsaktör.

4.3 Ekonomiska förutsättningar

4.3.1 Nuläge – en kort sammanfattning

Regionens ekonomiska förutsättningar är negativa till följd av fortsatta minskningar av befolkningen i länet, länets andel av den nationella befolkningen samt ökad andel äldre. Det innebär att färre antal invånare skall bära en ökande kostnad, vilket ställer krav på effektiviseringar. Det innebär också att Västernorrlands andel av det statliga stödet minskar.

Tack vare ett positivt ekonomiskt resultat för 2020 som gjorde att tidigare års underskott kunde återställas kan Region Västernorrland nu gå vidare utan att behöva hantera tidigare underskott. Kostnadsnivån är dock fortfarande allt för hög inom hälso- och sjukvården och riskerar att skapa nya underskott. Därför finns det fortsatta behov av kostnadsreduceringar. Det är nödvändigt för att klara motsättningen mellan ökande kostnader och minskande statsbidrag och skatteintäkter.

4.3.2 Ekonomiska förutsättningar och mål

Det kommer att krävas goda ekonomiska förutsättningar för att kunna möta ökande kostnader för fortsatt medicinteknisk utveckling och en förändrad demografi, som ställer högre krav på verksamheten. Ekonomin inom regionen beräknas att försvagas under närmaste åren, till följd av

befolkningsminskning och en minskning av statsbidragen. Både på kort och lång sikt måste varje generation inte bara bära sina egna kostnader, utan även skapa förutsättningar för en god ekonomisk hushållning. Den planering som fastställts genom beslut i fullmäktige syftar till att uppnå långsiktig balans i Region Västernorrlands ekonomi samt, på längre sikt, förutsättningar att uppnå god ekonomisk hushållning med ett överskott i ekonomin.

Den övergripande målsättningen är att under planperioden 2022–2024 förstärka ekonomin genom att minska kostnadsnivån och bryta utvecklingen i kostnadsökningstakten. Kostnadsnivån är alltför hög i förhållande till nuvarande finansiering genom skatteintäkter och generella statsbidrag samt i jämförelse med andra liknande regioner.

Detta kan klaras om verksamheternas ekonomiska ramar samt andra restriktioner för ekonomin hålls. Det innebär att takten i att genomföra planerade och beslutade kostnadsreduceringar måste följa tidplanen och att finansieringsprincipen är ett absolut krav, innan beslut om ny förändrad verksamhet eller kostnadsdrivande beslut genomförs. Planerade och beslutade kostnadsreducerande åtgärder beräknas ge en förstärkning av ekonomin till och med år 2024, med knappt 300 miljoner kronor.

4.3.3 Ekonomiska bakgrundsfaktorer

Under planperioden beräknas följande utveckling när det gäller befolkning, löner, priser och skattekraft.

	2021	2022	2023	2024
Befolkning 1/1 året före budgetåret	244 663	244 000	243 600	243 200
Andel av riket befolkning, %	2,36%	2,34%	2,33%	2,31%
Löne- och prisförändringar, %	3,0	2,5	2,5	3,0
Uppräkningsfaktor, eget skatteunderlag i %	1,1	4,6	2,6	2,4
Medelskattkraft i riket (tkr/inv)	236,4	245,2	252,1	259
Egen skattekraft i % av riket medelskattkraft	94,8	94,5	94,3	94,2
Utdebitering, %	11,29	11,29	11,29	11,29

Av ovanstående tabell framgår att befolkningsutvecklingen är vikande i antal, minskningen motsvarar nära 0,2 procent per år, cirka 400 personer. Till detta kommer det faktum att Västernorrlands andel av rikets befolkning minskar varje år med cirka 0,02 procentenheter, vilket motsvarar ca 1 000 invånare som hade behövts för att länet inte ska halka efter rikets befolkningstillväxt. Vidare syns en fortsatt ökning av antalet invånare över 80 år och en minskning av personer i arbetsför ålder vilket innebär en ekonomisk påfrestning.

Under planperioden tillkommer ytterligare kostnader, bland annat på grund av demografiska förändringar och medicinteknisk utveckling. Nya behov och strategiska satsningar måste i första hand tillgodoses genom effektiviseringar och omDispositioner. Därtill kommer att finansieringen inom regionens verksamheter beräknas komma att försvagas under de närmaste åren. Orsaker till detta är dels den beräknade befolkningsminskningen, dels en allmänt svagare skattekraftsutveckling.

Om man jämför kostnadsutvecklingen under planperioden med skatteunderlagets utveckling, det vill säga befolkningens förmåga att betala landstingsskatt, innebär det en brist med 0,3 procent

eller ca 20 miljoner kronor. De generella statsbidragen minskar i omfattning efter 2022, och innebär jämfört med kostnadsutvecklingen en brist på 2,4 procent eller cirka 55 miljoner kronor per år. Detta innebär att de totala intäkterna för skatt och statsbidrag minskar. Om intäkterna från de generella statsbidragen 2023 och 2024 ökar i nivå med löne- och prisförändringar årligen, skulle det tillföras ytterligare cirka 125 miljoner kronor år 2024.

4.4 Omvärldsfaktorer

Nedan följer ett urval av faktorer som inverkar på regionens förutsättningar kommande år.

4.4.1 Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen

Förenta nationernas Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Arbetet med Agenda 2030 sker bland annat genom regionens hållbarhetsarbete samt finns införlivad i den regionala utvecklingsstrategin (RUS).

4.4.2 God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik

Regeringens folkhälsopolitiska mål med åtta tillhörande målområden ger en långsiktig struktur för folkhälsoarbetet. Det nationella målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

4.4.3 Utveckling för god och nära vård

Sveriges regioner och kommuner står inför en omställning av hälso- och sjukvården.

Nära vård är ett nytt sätt att arbeta med hälsa, vård och omsorg, som:

- Utgår från individuella förutsättningar och behov
- Bygger på relationer, är hälsofrämjande, förebyggande och proaktiv
- Bidrar till jämlik hälsa, trygghet och självständighet
- Grundas i gemensamt ansvarstagande och tillit

I relation till ovanstående, fortgår beredning nationellt utifrån *En sammanhållen god och nära vård för barn och unga* (SOU 2021:34), respektive *God och nära vård – Rätt stöd till psykisk hälsa* (SOU 2021:16) som väntas få genomslag under planperioden.

Länets sju kommuner och Region Västernorrland har skapat en målbild för God och nära vård i Västernorrland 2030⁵. Denna uttrycker en gemensam vision för att över tid kunna bygga en mer sammanhållen, mer jämlik och mer effektiv hälso- och sjukvård för länets alla individer, utifrån ett nära vård-perspektiv.

4.4.4 Fortsatt utveckling på nationell nivå

Under planperioden förväntas flera utredningar på nationell nivå få genomslag. Några exempel är en ny tandvårdsreform, vilken kan förväntas påverka både tandvårdens uppdrag och finansieringsmodeller. Förändringarna är föreslagna att träda i kraft i utvalda delar under 2023 respektive i sin helhet till år 2026. Därutöver pågår en samsjuklighetsutredning, som bland annat belyser huvudmannaskapsfrågan för den framtida beroendevården.

5 Målbild för god och nära vård 2030

Nationella strategin för hållbar regional utveckling 2021-2030, innebär att det regionala utvecklingsuppdraget kommer att förändras över tid. Den nya strategin är bredare i sin ansats än tidigare strategier, samtidigt som fokus ökar på att nå målet om hållbar utveckling i alla delar av landet.

Den kommande kraftiga utbyggnaden av industrin i norra Sverige, med investeringar som både påbörjats och planeras, bedöms även kunna påverka Västernorrland. Positiva effekter av dessa investeringar kan ses också i Västernorrland, med förfrågningar om etableringar och investeringar som kommer kräva snabba processer och gemensamma insatser från regional och kommunal nivå. Pågående och planerade investeringar skulle även kunna innebära en risk för Västernorrlands näringsliv, om expertkunskaper och arbetskraft som efterfrågas i övre Norrland primärt rekryteras från närliggande län och branscher.

Under 2022 förväntas beslut om den nya nationella infrastrukturplanen. Region Västernorrland är som regionalt utvecklingsansvarig aktör också ansvarig för den regionala infrastruktur- och transportplaneringen. Den nationella planen ger vägvisning för nationella prioriteringar, därför är en samordnad dialog från Västernorrland om hur en kostnadseffektiv och ändamålsenlig sammanhållen transportinfrastruktur ska uppnås avgörande för att möta länets och norra Sveriges utmaningar.

871 85 Härnösand
Telefon: 0611-800 00 Fax 0611-802 00
E-post: region.vasternorrland@rvn.se
www.rvn.se